StV asiantuntijalausunto 2.12.2025 HE 113/2025 STM vastine

Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
Anna Haverinen, erityisasiantuntija

Päähuomiot

1. **Hyvil ei näe ongelmallisena STM:n vastineessa olevaa sosiaalihuoltolain 47 §:n 1 momentin muutosehdotusta koskien asiakkaan tai hänen laillisen edustajansa mielipiteen selvittämistä teknologisten ratkaisujen käyttöön**
2. **Myöskään henkilötietojen käsittelyyn liittyviin STM:n vastineessa esitettyihin 47 §:n ja 48:§:n muutoksiin Hyvilillä ei ole huomautettavaa.**
3. **Hyvil näkee ongelmalliseksi STM:n vastineessa ehdotetun muutoksen liittää SHL:n 45 §:n mukaiseen kirjalliseen päätökseen asiakkaan sosiaalipalvelussa käyttöön otettava teknologinen ratkaisu seuraavin perusteluin:**

HYVIL

Perustelut 1/2

- Asiakkaan palvelutarpeen selvittämisen yhteydessä ei **palvelutarpeen arvioijalla ja palvelusta päättävällä** ole välttämättä riittävästi tietoa asiakkaan kotiympäristöstä ja siitä, onko asiakkaalla siellä tosiasiallista mahdollisuutta käyttää kyseistä teknologista ratkaisua

- Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä **asiakkaan tai hänen edustajansa** voi olla vaikea arvioida teknologisen ratkaisun vaikutuksia hänen arkeensa ja/tai sopivuutta ja vaikutuksia juuri hänen kotiympäristöönsä

HYVIL

Perustelut 2/2

- Usein myös kotiympäristössä hyödynnettävän teknologisen ratkaisun asentaminen kotiin sekä asiakkaan ja läheisen opettaminen ratkaisun käyttöön vie aikaa, jolloin **oikaisuvaatimuksen tekeminen päätöksen edellyttämässä ajassa ei ole tosiasiallisesti mahdollista.**

- Asiakkaalla voi olla samassa päätöksessä myös useita teknologisia ratkaisuja, jolloin **asiakkaan on kyettävä erittelemään oikaisuvaatimuksessaan, mitä teknologista ratkaisua hänen vaatimuksensa koskee**

→**Tällöin asiakkaan oikeuksiin liittyvät kysymykset eivät tule ratkaistua sillä, että teknologinen ratkaisu on kirjattu päätökseen ja asiakkaalla on oikaisuvaatimusmahdollisuus.**

→**Teknologisten ratkaisuihin liittyvä oikeusturva tulisi varmistaa pikemminkin soveltamisohjeiden, omavalvonnan ja viimekätisen laillisuusvalvonnan keinoin.**

HYVIL

Lisäksi

- Mikäli teknologisiin ratkaisuihin liittyvässä päätöksenteossa tehdään muusta sosiaalihuollon päätöksiin on yleisestä käytännöstä **poikkeava menettely**, tulee sen **mahdolliset vaikutukset huolellisesti arvioida** eri asiakasryhmien sekä palvelujen ja niiden toteuttamistapojen näkökulmasta.

- Osana lainsäädännön toimeenpanon tukea tulee huomioida **koko sosiaalihuollon asiakasprosessin sujuvuus** tulisi huomioida, jotta teknologisen ratkaisun liittäminen sosiaalihuollon päätökseen ei kankeuta ja hidasta asiakkaan palvelujen toteutumista

HYVIL

Kiitos

CC BY

www.hyvil.fi